

MEDBORGERLIG
SAMLING

Skolpolitiskt program för Medborgerlig Samling

Antaget av partistämman i Malmö den 4 maj 2019

Skolpolitiskt program för Medborgerlig Samling

1. Skolans uppgift

En civilisation för sig själv vidare över tid genom att skola in dess nytillkomna medlemmar i dess ackumulerade kunskaper, metoder, och normer. Den ackumulerade kulturen måste för varje ny generation läras ut samtidigt som den själv utvecklas. Skolan fyller därför *en samhällsbärande uppgift* som är viktigare än det moderna försöket att få alla barn att bli akademiskt jämlika eller att "finna sin unika egenart". Skolans uppdrag är viktigare än att vara en lekstuga.

Den svenska skolan är fortfarande obligatorisk för alla barn och tar en avsevärd del av deras uppväxt i anspråk. Därför finns inget utrymme för missförhållanden i den utbildning som skolan ger dem. Trots det är den svenska skolan ett misslyckande i både utbildningsresultat och elevernas välmående. Trots att många elever – och deras läxhjälpande föräldrar – drabbas av den stress som det svenska skol- och betygssystemet skapar, så är skoluppgifterna ofta konstruerade mer för betygsättningens skull än för relevant inläring. Den svenska skolan är i hög grad missriktad i dess ansträngningar, och är ett svårt fall av underprestation. På många håll förekommer omfattande stök, oro, och mobbning, samt kriminalitet, vilket ytterligare drabbar både välmåendet och utbildningsresultaten.

Skolans misslyckande har fatala konsekvenser för Sverige. Inte bara barnens uppväxt och utveckling har drabbats, utan även demokratin, näringslivet, sysselsättningen, och välfärden har drabbats av att skolan har haft ett annat uppdrag än kunskapsöverföring. *Medborgerlig Samling vill att kunskapsöverföring återigen blir skolans allt överskuggande uppgift.*

Sedan 1960-talet har den svenska skolan genomgått förödande och nära nog kontinuerliga reformer i jämlikhetens namn. Ända från regeringen Bildts dagar 1994 fram till 2019 hade skolans uppgift inte direkt att göra med kunskapsöverföring, eftersom det skulle påverka eleverna olika och således vara ojämlikt. Så här stod det istället i läroplanen under dessa förlorade år: "Skolans uppgift är att låta varje enskild elev finna sin unika egenart [...]". Detta utbildningssvek hade ett brett parlamentariskt stöd genom alla Sveriges regeringar under dessa decennier, och är särskilt

anmärkningsvärt eftersom det inte ens behövs någon skola för att *låta* eleverna 'finna sig själva'; ingen hindrar dem från att göra det på sin fritid. "[A]tt låta varje enskild elev finna sin unika egenart" är mer en floskel än någon samhällsbärande uppgift. Genom Skolverket har den svenska skolan alltför länge styrts av innehållslösa men vackra ord istället för bildningsideal och samhällslivets krav.

- Skolans allt överskuggande uppgift bör vara kunskapsöverföring.

2. Åtgärder för att öka kunskapsöverföringen

Skolans uppgift att öka kunskapsöverföringen skulle underlättas framförallt av att *studieron förbättrades och nivågruppering infördes*. Nivågruppering innebär att varje elev, både studiestark och -svag, i största möjliga utsträckning får studera på sin egen nivå, d.v.s. att eleverna grupperas så att undervisningsgrupperna blir mer homogena avseende elevernas studieförmåga. Det skulle t.o.m. kunna ske över åldersgränserna, och skulle gynna både de svaga och starka eleverna, vilket även en förbättrad studiero skulle göra.

Om skolan inte längre skulle eftersträva jämlikhet i utfall utan istället skulle prioritera kunskapsöverföringen, så skulle vi få uppleva en djup förändring av den egalitära svenska skolan, som på socialistiskt manér hellre ser alla elever på låg, men ändå 'godkänd' nivå, än bara vissa på hög. Studiesvaga elever för vilka skolans sammanhållna undervisning är för snabb, svår, och irrelevant skulle vinna både i motivation och resultat på att i större utsträckning få studera på sin egen nivå. Studiestarka elever, som är de elever som mest lyckas omvandla undervisning till akademisk kunskap, är de elever som dessutom mest behöver den akademiska kunskapen. Den jämlika skolan innebär ett tillbakahållande av framförallt de starka eleverna och en omfattande underprestation i sammanlagd kunskapsöverföring. Att i flera skolår hålla tillbaka elever med goda akademiska förutsättningar orsakar även ett försenat inträde i arbetslivet.

Att även de svaga eleverna skulle lära sig mer av att i större utsträckning få studera på sin egen nivå, vilket nivågrupperingen i bl.a. Östasien indikerar, är oväsentligt i det egalitära tänkandet, eftersom de starka eleverna skulle vinna ännu mer på nivågrupperingen. Bättre än socialismens jämlikhet i utfall vore att ge skolorna uppdraget att göra överföringen av relevant kunskap så stor som möjligt, oavsett till vilken elev. Alla lika stora ökningar av överförd kunskap bör räknas lika mycket, oavsett vilken elev det gäller. Eleverna bör bli jämlika och lika mycket få visa hur mycket de kan lära sig.

Inte bara inläringen utan även studieron skulle förbättras av mer homogena undervisningsgrupper. Störningar av studieron är en överträdelse av elevernas rätt till inläring, varför studiero bör upprättas och upprätthållas med alla till buds stående medel. Dessa till buds stående medel bör utökas, bl.a. med att lärare och rektorer får en utbildning och rättslig ställning som motsvarar ordningsvaktsförordnande. Elever stör ofta sig själva och varandra med sina mobiltelefoner, som bör vara inlåsta under skoldagen, såvida inte rektor beslutar annorlunda. Olika skolor har olika förutsättningar och bör i stor utsträckning få vara fria att anpassa sig till dem.

Lärare och annan skolpersonal utför dagligen storartade arbetsinsatser, och förtjänar det övriga samhällets rättsliga och sociala stöd. Samtidigt bör skolan vara en god miljö för alla Sveriges barn, vars egenskaper varierar enormt. Skolan bör helt enkelt passa alla barn, men alla barn passar inte lika bra med varandra. För barn är det viktigt att lära sig att samarbeta med andra, men elever som saboterar eller mobbar bör kunna flyttas permanent. Lärare bör få agera kraftfullt mot stök även för att förbättra sin egen arbetsmiljö, och betyg i ordning och uppförande bör återinföras.

- Undervisningen bör läggas upp så att kunskapsöverföringen blir så stor som möjligt.
- Elever bör nivågrupperas så att undervisningsgrupperna blir mer homogena avseende elevernas studieförmåga.
- Lärare och rektorer bör få en utbildning och rättslig ställning som motsvarar ordningsvaktsförordnande.
- Elevers mobiltelefoner bör vara inlåsta under skoldagen, såvida inte rektor beslutar annorlunda.
- Elever som saboterar eller mobbar bör kunna flyttas permanent.
- Betyg i ordning och uppförande bör återinföras.

3. Skolans organisation

Den kommunala skolan bör återigen bli statlig, för att möjliggöra nationell likvärdighet för både skolans personal och elever. Det fria skolvalet och friskolesystemet med skolpeng bör behållas, för att möjliggöra mångfald och valfrihet för både vårdnadshavare och barn. Friskolor, även avgiftsfinansierade sådana, bör frikostigt tillåtas, men inte om de brister i vetenskaplighet eller allsidighet. *Skolans hela utbildning och undervisning bör vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.*

Förskolor, som på samma sätt som skolor frikostigt bör tillåtas i stor mångfald, bör vara helt fria för vårdnadshavare att välja. Samtidigt som vårdnadshavare inte bör behöva känna sig tvingade att lämna sina alltför små barn till en förskola, bör de också ha

möjlighet att fritt välja förskola även för sina ettåringar. Eftersom skolmognaden är individuell bör skolstarten kunna bli mer flexibel.

Den nioåriga grundskolan bör vara sammanhållen på låg- och mellanstadiet i skolår 1–6. På högstadiet bör den däremot vara differentierad och bestå av två något olika utbildningslinjer. För en elev bör skolåren 7–9 bestå av antingen en *allmän linje*, lik dagens sammanhållna högstadium med dess allmänbildande blandning av teoretiska och praktiska skolämnen, eller en *klassisk linje* med en större satsning på klassisk bildning och teoretisk fördjupning. Grundskolan bör den sista terminen avslutas med en omfattande examen. Hemundervisning bör tillåtas, men endast i undantagsfall och under strikt kontroll och uppföljning. Grundskolans skolplikt bör ersättas med en läroplikt.

Gymnasieskolan bör vara differentierad i två olika skolgrenar: *yrkesgymnasium* och *studentgymnasium*. Yrkesgymnasiet syftar till att färdigutbilda eleverna till ett stort utbud av specifika yrken som inte kräver högskolestudier. Det bör ske genom ett lärlingssystem integrerat i yrkeslivet efter branschens krav, men även genom nyttoinriktade studier i både teoretiska och praktiska skolämnen. Yrkesgymnasiala studier avslutas den sista terminen med en omfattande *yrkesexamen*, som är både teoretisk och praktisk, med en gesällprovslignande del.

Studentgymnasiet syftar till att ge eleverna bildning och förbereda dem inför högskolestudier. Det bör ske genom ett stort utbud av teoretiska kurser i olika program specialiserade på naturvetenskap, humaniora, samhällsvetenskap, eller teknologi. Studentgymnasiala studier avslutas den sista terminen med en omfattande *studentexamen*, som genomförs i samarbete med högskolan och innefattar både skriftliga och muntliga tentamina samt en vetenskaplig uppsats.

- Den offentligt drivna skolan bör ha staten som huvudman.
- Det fria skolvalet och friskolesystemet med skolpeng bör behållas.
- Avgiftsfinansierade friskolor bör tillåtas.
- Hemundervisning bör tillåtas, men endast i undantagsfall och under strikt kontroll och uppföljning.
- Grundskolans skolplikt bör ersättas med en läroplikt.
- Förskolor bör tillåtas i stor mångfald och vara helt fria för vårdnadshavare att välja.
- Grundskolan bör på högstadiet vara differentierad i en allmän och en klassisk linje, samt avslutas med en omfattande examen.
- Gymnasieskolan bör vara differentierad i ett yrkesgymnasium och ett studentgymnasium. Yrkesexamen bör innehålla en gesällprovslignande del, medan studentexamen bör genomföras i samarbete med högskolan.

4. Betyg och antagning

Betygsättning är en form av myndighetsutövning som illa passar det fria skolvalet och friskolesystemet. Incitamenten som håller ned betygsinflationen är för svaga när inte bara eleven och vårdnadshavaren, utan ibland själva läraren samt ännu oftare skolledningen och huvudmannen gärna ser ett oförtjänt högt betyg. Som ett *komplement* till skolornas med nödvändighet kvalitativa och därmed subjektiva bedömning, som bör påbörjas redan i skolår 1, bör nationella, maskinrättade, kvantitativa, objektiva, och väl sekretesskyddade skriftliga prov vara obligatoriska och genomföras varje skolår fr.o.m. skolår 3 i ett stort antal teoretiska skolämnena. Statlig byråkratisk kontroll fungerar sällan i närheten av felfritt, och kan inte förväntas hålla ned betygsinflationen.

Hela betygssystemet bör utredas, men oavsett det så vore det bra om både gymnasie- och högskolorna i större utsträckning fick påverka dess egen antagning. För uppflyttning till nästa skolår kan vid enskilda studiemisslyckanden godkända studier på sommarskola krävas.

En orsak till den svenska skolans dåliga utbildningsresultat är att så pass många elever saknar elementära färdigheter i det svenska språket. Omfattningen på undervisningen i förberedelseklasser för invandrare bör därför utökas, och därför bör även kraven på färdigheter i det svenska språket för antagning till gymnasie- och högskolan inte längre vara *lägre* för elever som har läst svenska som andraspråk än för elever som har läst skolämnet svenska.

För att vidare förstärka det svenska språkets dominerande ställning i landet bör inte längre skolan bedriva modersmålsundervisning (förr kallad hemspråksundervisning), som dock mycket väl kan bedrivas privat utanför skolans ram. Det offentliga utbildningsväsendet bör inte heller fortsätta bedriva SFI, d.v.s. undervisning i svenska för invandrare. Om SFI i dess nuvarande skick skulle vara avgiftsbelagd och icke-subsventionerad såsom trafikskolornas körundervisning är, så skulle den få svårt att bära sig ekonomiskt.

- Nationella och maskinrättade skriftliga prov bör vara obligatoriska och genomföras varje skolår fr.o.m. skolår 3 i ett stort antal teoretiska skolämnena.
- Skolämnet svenska som andraspråk bör inte längre ge lägre antagningskrav till gymnasie- och högskolan än skolämnet svenska.
- Hela betygssystemet bör utredas.
- Gymnasie- och högskolorna bör i större utsträckning få påverka dess egen antagning.

- Skolan bör inte längre bedriva modersmålsundervisning (förr kallad hemspråksundervisning).

5. Skolans personal

Till följd av skolans intellektuella och disciplinära nedgång har åtskilliga äldre och skickliga lärare lämnat sitt yrke. Alltför många yngre lärare var själva studiesvaga i gymnasieskolan och hade haft svårt att klara en annan högskoleutbildning än lärarhögskolan, som i decennier har hållit en notoriskt låg akademisk nivå. Delvis därför har läraryrket blivit mer övervakat uppifrån och mindre akademiskt självständigt. Den utvecklingen bör brytas för att möjliggöra en mer studieinriktad skola med akademiskt skickligare lärare, som dessutom i skolan bör kunna klättra i en karriärstege. Eftersom lärarhögskolorna har visat sig vara hart när omöjliga att förbättra så bör lärarlegitimationen avskaffas, så att rektorer ges laglig möjlighet att anställa lärare med de personliga egenskaper, akademiska kunskaper, och pedagogiska färdigheter som behövs. Särskilda krav bör dock gälla för pedagogiska färdigheter i de lägre skolåren, samt för akademisk ämneskunskap i de högre skolåren. För att få undervisa i teoretiska ämnen bör högskoleexamen krävas.

- Lärarlegitimationen bör avskaffas för att möjliggöra anställning av akademiskt skickligare lärare.